מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין כיצד פירשו הרב קלישר והרב אלקלעי את שלוש השבועות
- לזהות את רעיון הגאולה הטבעית וההדרגתית
- להסביר את הקשר בין המבשרים לתנועת חיבת ציון

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הנקרא – בחירה מרובה

1. ב – עלייה בכוח (בחומה)
2. ב – גאולה הדרגתית במעשי אדם
3. ב – לעבוד את האדמה ולהתפרנס ממנה
4. ב – בתלמוד, מסכת כתובות
5. א – שימוש בעברית
6. ג – 1862

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הם פירשו את השבועות כך שאוסרות רק עלייה בכוח, לא שלילה שלמה של עלייה
2. נכון – כך הוא כתב ב'דרישת ציון'
3. נכון – הוא ראה בעברית חלק מהתעוררות העם
4. לא נכון – הרב קלישר קרא לעבודת אדמה ופרנסה עצמית, לא תלות בתרומות
5. נכון – כך מופיע במדרש בכתובות קי"א

חלק ג' – השלמת מילים

1. בכוח
2. דרישת ציון
3. עברית
4. לאט לאט
5. כתובות
6. חיבת ציון

חלק ד' – התאמה

- 1 – ג (מחבר הספר דרישת ציון)
- 2 – א (קרא לשימוש בעברית ועלייה הדרגתית)
- 3 – ב (עלייה המונית ובכוח)
- 4 – ה (שנת הופעת דרישת ציון)
- 5 – ד (תחילת חיבת ציון והעלייה הראשונה)

חלק ה' – כתיבה קצרה

1. האמינו שהגאולה תבוא רק בנס משמיים, ושכל ניסיון אנושי לקרב אותה הוא דחיקת הקץ האסורה
2. רכישת אדמות בארץ ישראל ושימוש בשפה העברית
3. עבודת אדמה בארץ מאפשרת לקיים מצוות התלויות בארץ כמו שמיטה ותרומות ומעשרות

חלק ו' – כתיבה מורחבת

1. יש לציין: פירוש שלוש השבועות כאוסר רק עלייה בכוח ולא עלייה הדרגתית; שני מעשים כמו עבודת אדמה, שימוש בעברית, רכישת קרקעות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- עלייה המונית ובכוח
- למשל: גאולה הדרגתית, עבודת אדמה, קיבוץ נדיבי העם
- לאט לאט / צעד אחר צעד / הדרגתית

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח במשל השדה והגשם כדי להמחיש את השאלה 'מי פועל ומי מחכה'
- כדאי להדגיש שהמקורות בדף הם עיבוד ולא ציטוט מדויק
- בחלק ניתוח המקורות מומלץ לעבוד בזוגות (חברותא) כדי לחזק את מיומנות ההשוואה

דף תרגול: לאט לאט – גאולה בדרך הטבע

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

שני רבנים חשבו שאפשר להתחיל לשוב לארץ ישראל לאט לאט, בלי לחכות לנס. בדף נלמד מה הם אמרו ולמה.

📖 מילון קטן:

שלוש השבועות	מדרש שאומר שישראל נשבעו לא לעלות בכוח ולא למרוד, והאומות נשבעו לא לשעבד יותר מדי
עלייה בחומה	עלייה המונית ובכוח, כמו חומה אחת
דחיקת הקץ	ניסיון לקרב את הגאולה במעשי אדם
גאולה טבעית	גאולה שמתחילה במעשים של בני אדם כמו עלייה ועבודת אדמה
מצוות התלויות בארץ	מצוות שאפשר לקיים רק בארץ ישראל
חיבת ציון	תנועה שקמה בשנות ה-80 של המאה ה-19 ופעלה ליישוב הארץ
דרישת ציון	ספר של הרב קלישר שיצא בשנת 1862

1 חלק א' – הבנת הנקרא – בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה אסור לפי הרב קלישר?

א) כל עלייה לארץ ישראל ב) עלייה בכוח (בחומה) ג) לימוד תורה בארץ ד) עבודת אדמה

2. איך מתארים את הגאולה הטבעית?

א) גאולה בבת אחת בנס ב) גאולה הדרגתית במעשי אדם ג) גאולה שלא תבוא לעולם
ד) גאולה רק בעוד אלף שנה

3. מה רצה הרב קלישר שיעשו בארץ?

א) לבנות צבא גדול ב) לעבוד את האדמה ולהתפרנס ממנה ג) לבנות בתי חרושת באירופה
ד) לחכות בחוץ לארץ

4. איפה אפשר למצוא את המדרש?

א) במשנה ברכות ב) בתלמוד, מסכת כתובות ג) בספר דרישת ציון ד) בתורה

5. מה הציע אלקלעי לעשות?

א) שימוש בעברית ב) בניית צבא ג) הפסקת כל עלייה ד) מרד באומות

6. באיזו שנה נכתב הספר?

א) 1798 ב) 1843 ג) 1862 ד) 1882

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הרב אלקלעי והרב קלישר התנגדו לשלוש השבועות.	☐	☐
2	לפי הרב קלישר, הגאולה תבוא לאט לאט.	☐	☐
3	הרב אלקלעי דיבר גם על שימוש בעברית.	☐	☐
4	המבשרים רצו שהיישוב בארץ יחיה מכספי תרומות מבחוץ.	☐	☐
5	שלוש השבועות אוסרות על האומות לשעבד את ישראל יותר מדי.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. לפי המבשרים, שלוש השבועות אוסרות עלייה _____ אך לא את עצם השיבה.

2. הרב קלישר כתב את הספר _____ .

3. הרב אלקלעי קרא לשימוש בשפה ה_____ .

4. לפי המבשרים, הגאולה תבוא _____ ולא בבת אחת.

5. מדרש שלוש השבועות מופיע בתלמוד, במסכת _____ .

6. המבשרים סללו את הדרך לתנועת _____ .

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הרב צבי הירש קלישר	___	**א.** קרא לשימוש בעברית ועלייה הדרגתית
2. הרב יהודה אלקלעי	___	**ב.** עלייה המונית ובכוח
3. עלייה בחומה	___	**ג.** מחבר הספר דרישת ציון
4. 1862	___	**ד.** תחילת חיבת ציון והעלייה הראשונה
5. 1882	___	**ה.** שנת הופעת דרישת ציון

5 חלק ה' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו מדוע רבים חשבו שיש להמתין לגאולה בלבד.

2. ציינו שני צעדים מעשיים שהציע הרב אלקלעי לקראת הגאולה.

3. הסבירו את הקשר בין עבודת האדמה לקיום מצוות בעיני הרב קלישר.

6 חלק ו' – כתיבה מורחבת

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו כיצד יישבו מבשרי הציונות הדתיים בין איסור דחיקת הקץ לבין הקריאה לפעול למען שיבת ציון. הביאו שני מעשים מעשיים שהציעו.

כרטיס יציאה

מהי 'עלייה בחומה'?

ציינו רעיון אחד מתוך 'דרישת ציון'.

איזו מילה חוזרת מתארת את דרכם של המבשרים?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀